

הרצאה בכנס האגודה הישראלית לגרונטולוגיה 2005

שילוב עקרונות פליאטיביים וגריאטריים לפיתוח גישה רציונאלית כוללת לטיפול בקשישים מוגבלים

דר' דורון גרפינקל וריאד אבו - רקיה

מחלקה גריאטרית פליאטיבית, מרכז גריאטרי שהם פרדס חנה

מטרה: ההיפותזה הייתה כי שילוב עקרונות פליאטיביים בהדרכה גריאטרית ועקרונות גריאטריים בהדרכה פליאטיבית, יביא לשיפור משמעותי בידע הכוללני של צוותים רב תחומיים גריאטריים ופליאטיביים ובסופו של דבר יגרום לשיפור הטיפול הכוללני בחולים קשישים.

שיטות: פותחה תכנית הדרכה בשם: "אספקטים פליאטיביים בגריאטריה". ההשתלמות שהייתה ראשונה מסוגה בארץ כללה חמישה ימי עיון מלאים בהפרש של שבועיים ביניהם, הועברה בחודשים אוקטובר - דצמבר 2004 באולם הכנסים של מרכז גריאטרי שהם. ההשתלמות הוכרה לצורך נקודות השתלמות לרופאים מה.ר.י. ואושרה כגמול השתלמות לאחיות. המרצים היו אנשי מקצוע מובילים ממגוון תחומים ברפואה גריאטרית, סיעוד, טיפול פליאטיבי, עבודה סוציאלית, תחומי המשפט והאתיקה. כולם תודרכו להתרכז באספקטים הפליאטיביים הקשורים בתחום מומחיותם הסגולי (לדוגמה, אספקטים פליאטיביים של הטיפול בדמנציה, בפצעי לחץ, באוסטאופורוזיס ואוסטאוארתרוזיס, ובשלבם הסופניים של אי ספיקת אברים סגוליים כמו לב ריאות וכליות). בדיונים שהתפתחו במשך ההשתלמות היו מעורבים מרצים ממגוון שדות התעניינות ומומחיות שברוך כלל אינם נפגשים, עובדה שאפשרה הרחבת אופקים חריגה בדרך ליצירת תפיסה חינוכית הולסטית כוללת אשר תרמה להעשרת המשתלמים במגוון רחב של תחומים. אלו כללו גם נושאי התאמת ציפיות בין חולה-משפחה לצוות הרב תחומי, בעיות בצוות הרב תחומי, תקשורת וכן אספקטים רפואיים סיעודיים, סוציאליים, רוחניים ואתיים של סוף החיים. תוכנית ההשתלמות הופצה למגוון מקצוענים המעורבים בטיפול בזקנים במרכז וצפון הארץ.

תוצאות: בימי ההשתלמות השונים השתתפו כמאה מקצוענים העובדים בקהילה בבתי חולים ובמוסדות לטיפול כרוני. בכל ימי ההשתלמות השתתפו וקיבלו תעודות 80 (43 אחיות, 35 רופאים, שתי עובדות סוציאליות). למרות שרוב המשתתפים היו אנשי מקצוע ותיקים בתחומם חלקם בעמדות מפתח, ציינו כולם כי רכשו בהשתלמות ידע חדש שיסייע להם בעבודת היום יום לפי תגובות המשתלמים בעל פה ובכתב ומסיכום דפי המשוב ניתן להגדיר את ההשתלמות כהצלחה מבחינה מקצועית: בשאלונים האנונימיים צוינה שביעות רצון גבוהה מאד מה רמה המקצועית של כל המרצים, האווירה החינוכית, מקוריות התכנית ותרומתה לעבודתם.

מסקנות: תכניות הדרכה המשלבות עקרונות גריאטריים ופליאטיביים הינן בעלות פוטנציאל להעשרת הידע למקצוענים ממספר תחומים הקשורים בבריאות בגיל המבוגר.

קידום תכניות כאלו יתרום בסופו של דבר לשיפור הטיפול הכוללני בחולים מבוגרים וקשישים.

Conclusions: Educational programs that combine geriatric and palliative principles of several professions have potential for creating knowledgeable professionals of different fields who care for elderly patients. Promoting such programs will eventually result in improved overall care of elderly patients.